

NOTY / NOTES

Bogdan BANASIAK, Andrzej KUCNER, Piotr WASYLUK (red.), *Demokracja, tolerancja, oświecenie*
Olsztyn: Instytut Filozofii UWM, 2012 (seria „Festiwal Filozofii”, t. 4),
259 s., ISBN 978-83-60636-21-3 [oprawa miękka]

Demokracja, tolerancja, oświecenie jest zbiorem tekstów najciekawszych wystąpień uczestników czwartej edycji „Festiwalu Filozofii”, który odbył się w dniach 12–17 września 2011 roku w Białymstoku, w Wyższej Szkole Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica. Celem festiwalu była filozoficzna refleksja nad ideami i wartościami okresu Oświecenia w kontekście współcześnie zachodzących przemian.

Artykuły zostały podzielone na trzy grupy tematyczne, odpowiadające tytułowemu hasłom. W części poświęconej demokracji znajdują się teksty: Jacka Seradzana, Jadwigi Mizińskiej, Stanisława Łojka, Jana Wadowskiego, Marii Kostyszak. Wymienieni autorzy sięgają do kolebki kultury europejskiej — greckiej tradycji filozoficznej. Przypominają, że idee demokratyczne były poddawane krytycznej analizie już w antycznej *polis*. W epoce Oświecenia zyskały one nowy polityczny wyraz oraz nowe ugruntowanie filozoficzne. Współczesny ustrój społeczeństw zachodnich mierzy się zatem z powracającymi w odmiennej formie tradycyjnymi problemami filozofii polityki.

Temat tolerancji podejmują: Ewa Starzyńska-Kościuszko, Andrzej L. Zachariasz i Bogdan Banasiak. W obliczu narastających dziś napięć na tle kulturowym, religijnym, etnicznym i światopoglądowym próbują oni ponownie rozważyć kwestię granic i form tolerancji. Technologia cyfrowa, dynamiczna sytuacja geopolityczna i ciągły rozwój wielu tradycji kulturowych tworzą świat, w którym filozofowie muszą wciąż od nowa szukać odpowiedzi na podstawowe pytania ludzkiego życia.

Z kolei uwaga Pawła Pieniązka, Tomasza Załuskiego, Piotra Wasyluka, Agaty Janaszczyk, Andrzeja Kucnera, Artura Lewandowskiego, Aleksandra Gemela, Mikołaja Ratajczaka i Łukasza Atowskiego skupia się wokół pojęcia „Oświecenie”. Autorzy szukają źródeł kryzysu cywilizacji naukowo-technicznej. Współ-

czesny pesymizm konfrontują z optymistycznym nastawieniem panującym w „epoce rozumu”. Podkreślają, że wpływ idei Oświecenia na rozwój cywilizacji zachodniej był wielowątkowy i spotyka się dziś z niejednoznacznymi ocenami.

Michał Piekarz